

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

استاندارد آموزش مهارت چاپ باتیک

کد استاندارد : ۸۴-۱-۲۰-ف، ه
سال تألیف : ۱۳۸۴

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

تعریف مهارت :

چاپچی باتیک کار کسی است که ضمن رعایت اصول ایمنی و بهداشتی و با انتخاب طرح مناسب بتواند آن طرح را آنالیز نموده و روی پارچه انتقال دهد و سپس با ساختن قالب و ثابت نمودن پارچه روی آن سطح پارچه را موم گذاری کرده و پس از رنگ آمیزی رنگ را تثبیت کرده و شستشو نماید و گذشته از آن بتواند به روش مهری نیز در چاپ نقوش روی پارچه بهره لازم را بببرد.

کد استاندارد:

۸۴-۱/۲۰-ف،ه

مدت دوره آموزش:

مدت آموزش نظری : ۶۲

مدت آموزش عملی : ۳۶۰

مفاهیم اصطلاحات بکار برده شده در استاندارد :

توانائی : به مفهوم قدرت انجام کار
آشنائی : به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی
شناسائی : به مفهوم داشتن اطلاعات کامل
اصول : به مفهوم مبانی مطالب تئوری

نام استاندارد :

چاپ باتیک

اعضاء کمیسیون : داوود تک - محسن شهرستانی -

عبدالرضا جمالی فرد ، مهندس بیژن درویش کجوری

اعضاء کمیسیون نظارت و بررسی :

عبدالرضا جمالی فرد کارشناس دفتر آموزش و پرورش
کار دانش

حمیدرضا جهانی کارشناس دفتر برنامه ریزی و تالیف
کتاب درسی فنی حرفه ای و کار دانش

همکاری و هماهنگی : راضیه سیادتی - حوریه هاشمی

حروفچینی :

نوبت چاپ : اول

سال انتشار : ۱۳۸۴

چاپ و صحافی :

تعداد صفحه : ۱۱

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

شرایط هنرجو :

- حداقل تحصیلات : سوم راهنمایی
- وضعیت جسمانی : بینایی مناسب - دست سالم
- سایر شرایط :

شرایط هنرآموز و استادکار:

میزان تحصیلات : حداقل فوق دیپلم برای هنرآموز - حداقل دیپلم برای استادکار
رشته تحصیلی : ترجیحاً صنایع دستی، چاپ و هنرهای تجسمی
سابقه کار : ۲ سال برای هنرآموز ۵ سال برای استاد کار
سایر شرایط: مورد تأیید مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

شرایط محیط کارگاهی :

حداقل ۶۰ مترمربع (۶×۱۰) - کف موزائیک
نور کافی - تهویه هوا - آب و برق

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

فهرست توانائی ها :

صفحه	عنوان	ردیف
۵	توانایی رعایت اصول ایمنی و بهداشتی در کارگاه چاپ باتیک	۱
۶	توانایی آماده سازی طرح و پیاده کردن آن روی پارچه	۲
۶	توانایی ساخت قالب (چهارچوب	۳
۶	توانایی ثابت کردن پارچه روی چهارچوب	۴
۷	توانایی آماده سازی مواد مقاوم کننده و موم گذاری	۵
۷	توانایی آماده سازی رنگ	۶
۸	توانایی رنگرزی پارچه	۷
۸	توانایی تثبیت و شستشوی رنگ	۸
۹	توانایی مومزدایی	۹
۹	توانایی چاپ به روش مهری	۱۰
		۱۱
		۱۲
		۱۳
		۱۴
		۱۵
		۱۶
		۱۷
		۱۸
		۱۹
		۲۰

سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز	زمان آموزش		عملیات کارگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان توانایی ها	تجهیزات
	ساعت	روز				
- پوست‌های آموزش ایمنی و بهداشت - علائم هشدار دهنده - جعبه کمک‌های اولیه - لباس کار - ماسک کاغذی - دستکش کار - کیسول آتش‌نشانی -	۵	۳	۱-۱/۲- بازدید از محیط کارگاه و آموزش ۲-۱/۲- رعایت موارد انضباطی و مقررات عمومی و فردی ۳-۱/۲- رعایت نظافت و بهداشت عمومی و فردی ۴-۱/۲- توجه به علائم ایمنی و هشدار دهنده ۵-۱/۲- کمک به مصدومین فرضی و استفاده از تجهیزات جعبه کمک‌های اولیه طبق دستورالعمل ۶-۱/۲- تشخیص خطرات و عوامل ایجاد خطر ۷-۱/۲- صحیح به هنگام کار طبق دستورالعمل ۸-۱/۲- ایستادن صحیح به هنگام کار طبق دستورالعمل ۹-۱/۲- جابجایی و حمل و نقل اشیاء و مواد بطور صحیح طبق دستورالعمل ۱۰-۱/۲- نمایش فیلم و اسلاید در مورد مسائل حفاظت و ایمنی ۱۱-۱/۲- نحوه صحیح استفاده از کیسول اطفاء حریق	۱-۱/۱- آشنایی با محیط کارگاه و آموزش ۲-۱/۱- آشنایی با موارد انضباطی و مقررات کارگاه ۱-۱/۱-۲-۱- مقررات انضباطی عمومی ۲-۱/۱-۲-۲- مقررات انضباطی فردی ۳-۱/۱-۲-۳- نظافت عمومی محیط آموزش و کارگاه ۴-۱/۱-۲-۴- نظافت فردی ۳-۱/۱-۳- شناسایی وسایل و ابزار ایمنی و بهداشتی ۱-۱/۱-۳-۱- علائم ایمنی و بهداشتی ۲-۱/۱-۳-۲- جعبه کمک‌های اولیه ۴-۱/۱-۴- آشنایی با جراحات و صدمات ۱-۱/۱-۴-۱- انواع جراحات و صدمات ۵-۱/۱-۵- شناخت روشهای کمک به مصدومین ۱-۱/۱-۵-۱- امدادسانی و استفاده از تجهیزات جعبه کمک‌های اولیه ۶-۱/۱-۶- شناسایی خطرات ناشی از کار ۱-۱/۱-۶-۱- خطرات فیزیکی و مکانیکی ۲-۱/۱-۶-۲- خطرات شیمیایی ۷-۱/۱-۷- شناخت ارگونومی ۱-۱/۱-۷-۱- حالت بدن بطور نشسته به هنگام کار ۲-۱/۱-۷-۲- حالت بدن بطور ایستاده به هنگام کار ۳-۱/۱-۷-۳- حمل و نقل صحیح اشیاء و مواد ۸-۱/۱-۸- شناخت روش صحیح استفاده از کیسول اطفاء حریق	توانایی رعایت اصول ایمنی و بهداشتی در کارگاه چاپ باتیک	۱

سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز	زمان		عملیات کارگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان توانایی ها	توانایی
	آموزش	تجربه				
- موم و پارافین - چراغ گاز - قلم مو در اندازه های مختلف - میز کار - همزن - ظرف فلزی - کاردک	۶۰	۶	۵/۲-۱- آماده کردن مواد مقاوم کننده ۵/۲-۲- انتخاب ابزار موم کشی ۵/۲-۳- انتقال و آغشته نمودن پارچه به موم	۵/۱-۱- آشنایی با مواد مقاوم کننده و کاربرد آنها ۵/۱-۱-۱- موم و پارافین ۵/۱-۲- شناسایی اصول ترکیب مواد ۵/۱-۳- شناسایی اصول ذوب کردن مواد ۵/۱-۴- شناسایی ابزار موم کشی ۵/۱-۴-۱- قلم مو- کاردک ۵/۱-۵- شناخت اصول انتقال و آغشته نمودن پارچه به موم	توانایی آماده سازی مواد مقاوم کننده و موم گذاری	۵
- انواع رنگ باتیک - آب - ترازوی دقیق - بشر آزمایشگاهی - پیپت - پارچه - طشت پلاستیکی	۲۵	۱۲	۶/۲-۱- شناخت و بررسی رنگهای باتیک ۶/۲-۲- حل کردن رنگ با غلظت مناسب به میزان مورد نظر ۶/۲-۳- تهیه نمونه ی رنگ آمیزی شده	۶/۱-۱- آشنایی با رنگهای چاپ باتیک و خصوصیات آنها ۶/۱-۱-۱- حلالت رنگ ۶/۱-۱-۲- قابلیت جذب در پارچه ۶/۱-۲- آشنایی با روشهای رنگرزی و رنگ آمیزی پارچه ۶/۱-۳- شناسایی رنگ ۶/۱-۳-۱- رنگهای اصلی ۶/۱-۳-۲- رنگهای فرعی ۶/۱-۴- آشنایی با تأثیر رنگها روی یکدیگر ۶/۱-۵- شناخت روش و اصول آماده سازی رنگ ۶/۱-۵-۱- محاسبه ی میزان رنگ مورد نیاز ۶/۱-۵-۲- حل کردن رنگ ۶/۱-۵-۳- غلظت رنگ ۶/۱-۵-۴- تهیه ی نمونه ی رنگرزی شده	توانایی آماده سازی رنگ	۶

سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز	زمان		عملیات کارگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان توانایی ها	تجهیزات
	آموزش	تجهیزات				
- طشت پلاستیکی - پارچه - چارچوب - نخ و سوزن - رنگ - قلم مو - قطره چکان - دستکش پلاستیکی - خمیر آرد	۶۰	۶	۱-۷/۲- رنگ آمیزی پارچه با روشهای مختلف ۱-۱-۷/۲- غوطه‌وری پارچه در رنگ ۲-۷/۲-۱-۱- رنگ‌ریزی موضعی ۳-۷/۲-۱-۱- رنگ‌گذاری با استفاده از قلم‌مو و قطره‌چکان ۲-۷/۲-۱- اجرای تکنیکهای رنگ‌ریزی و ایجاد نقش روی پارچه	۱-۷/۱- آشنایی با رنگ‌ریزی و رنگ‌گذاری در چاپ باتیک ۲-۷/۱- شناسایی مراحل و اصول رنگ‌ریزی و رنگ‌گذاری ۱-۷/۱-۲-۱- مراحل رنگ‌ریزی با توجه به نوع رنگ و نوع کار ۲-۷/۱-۲-۲- رنگ‌ریزی غوطه‌وری ۳-۷/۱-۲-۳- رنگ‌ریزی موضعی ۴-۷/۱-۲-۴- رنگ‌گذاری با قلم‌مو و قطره‌چکان ۳-۷/۱-۳- شناخت تکنیک‌های رنگ‌ریزی پارچه ۱-۷/۱-۳-۱- تکنیک رنگ‌ریزی تار عنکبوتی ۲-۷/۱-۳-۲- تکنیک استفاده از خمیر آرد (گوناکشی) ۳-۷/۱-۳-۳- تکنیک گره زدن و انواع گره ۴-۷/۱-۳-۴- تکنیک کوک زدن پارچه ۵-۷/۱-۳-۵- تکنیک تازدن پارچه	توانایی رنگ‌ریزی پارچه	۷
- مواد تثبیت‌کننده - دستکش لاستیکی - طشت آب - پودر صابون	۳۰	۶	۱-۸/۲-۱- گزینش تثبیت‌کننده‌ها ۲-۸/۲-۲- انجام مراحل تثبیت رنگ ۳-۸/۲-۳- رفع معایب رنگ‌ریزی ۴-۸/۲-۴- شستشوی پارچه‌ی رنگ‌شده ۵-۸/۲-۵- خشک کردن پارچه	۱-۸/۱-۱- آشنایی با علل عدم تثبیت رنگ و عوامل تثبیت‌کننده ۲-۸/۱-۲- آشنایی با واکنشهای شیمیایی تثبیت‌کننده‌های رنگ ۳-۸/۱-۳- شناسایی مواد تثبیت‌کننده ۱-۸/۱-۳-۱- نمک‌ها و اسیدها ۴-۸/۱-۴- شناسایی مراحل و اصول ثابت کردن رنگ ۵-۸/۱-۵- شناسایی مواد شوینده‌ی مناسب و مراحل شستشوی رنگ ۶-۸/۱-۶- شناخت روشهای رفع عیوب رنگ‌ریزی ۷-۸/۱-۷- شناسایی اصول خشک کردن پارچه بعد از مراحل شستشو	توانایی تثبیت و شستشوی رنگ	۸

سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز	زمان آموزش		عملیات کارگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان توانایی ها	نقطه
	۴	۵				
- اتو - کاغذ خشک کن - بنزین - کربنات کلسیم - صابون	۲۵	۴	۱-۹/۲- مومزدایی پارچه با حرارت ۲-۹/۲- مومزدایی با استفاده از حلالهای آلی ۳-۹/۲- شستشوی نهایی پارچه	۱-۹/۱- آشنایی با مراحل مومزدایی ۲-۹/۱- شناخت روشهای مومزدایی ۱-۹/۱-۲- زدودن موم با استفاده از حرارت ۲-۹/۱-۳- استفاده از حلالهای آلی ۳-۹/۱-۳- شستشوی نهایی	توانایی مومزدایی	۹
- چوب گلابی - پارچه پنبه‌ای - مرکب چاپ - مغار - کاغذ پوستی - مداد - کاربن - میز کار	۶۵	۸	۱-۱۰/۲- آماده‌سازی طرح ۲-۱۰/۲- ساخت مهر چوبی ۳-۱۰/۲- چاپ مهری روی پارچه	۱-۱۰/۱- آشنایی با روش چاپ مهری ۲-۱۰/۱- شناخت طرح‌های مناسب برای چاپ مهری ۳-۱۰/۱- شناخت ابزار و مواد مه‌رسازی ۱-۱۰/۱-۳- چوب ۲-۱۰/۱-۳- مغار ۴-۱۰/۱- شناخت روش انتقال طرح روی چوب ۱-۱۰/۱-۴- استفاده از کاغذ کاربن ۲-۱۰/۱-۴- گرده کردن طرح ۵-۱۰/۱- شناخت روشهای کنده‌کاری نقش روی چوب ۱-۱۰/۱-۵- نقش برجسته (کنده‌کاری زمینه‌ی طرح) ۲-۱۰/۱-۵- نقش گود (کنده‌کاری طرح) ۶-۱۰/۱- شناسایی مرکبهای مخصوص چاپ مهری ۷-۱۰/۱- شناسایی پارچه‌های مناسب ۸-۱۰/۱- شناخت میز کار مناسب ۹-۱۰/۱- شناخت روش ایجاد نقش با استفاده از مهر	توانایی چاپ به روش مهری	۱۰

فهرست تجهیزات کارگاهی و آزمایشگاهی مورد نیاز :

ردیف	مشخصات	عنوان	ردیف
	مورد تأیید سازمان آتش نشانی	کیسول آتش نشانی	۱
	قابل نصب به میز	چراغ مطالعه	۲
	۵۰×۷۰	میز نور	۳
	رویه فرمیکا ۷۰×۹۰	میز کار	۴
	مارک معتبر	ترازوی دقیق	۵
	لاستیکی	دستکش	۶
	معمولی ۲۲۰ ولت	اتو	۷
		طشت پلاستیکی	۸
	ست کامل	راپیدوگراف	۹
	شماره مختلف - مخصوص نقاشی	قلم مو	۱۰
	دستی	اره چوب بری	۱۱
	ست کامل - مرغوب	مغار	۱۲
	فلزی	تجانتین	۱۳
		کاغذ کالک و روغنی	۱۴
		چراغ گاز	۱۵

فهرست نرم افزار و منابع کمک آموزشی:

ردیف	عنوان

ردیف	عنوان

